

Силабус курсу Страхування

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Освітньо-професійна програма – «Фінансовий менеджмент»

Рік навчання: 2 Семестр: 4

Кількість кредитів: 4 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ППП

канд. екон. наук, доцент Кулина Галина МIRONIVNA

Контактна інформація

gkulyna@gmail.com; +380671021144

Опис дисципліни

Дисципліна «Страхування» спрямована на формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань, сучасного конструктивного мислення та вироблення практичних навичок щодо: застосування організаційних, правових, економічних та фінансових механізмів страхового захисту майнових інтересів юридичних і фізичних осіб в разі настання ризикових ситуацій; аналізу організаційно-правового та інституційного середовища функціонування страхового ринку; укладання страхових договорів у різних галузях страхування, за різними формами і видами страхування, співстрахування та перестрахування; визначення доходів, витрат та фінансових результатів діяльності страхових компаній, освоєння діючої практики оподаткування результатів їхньої діяльності; оцінки фінансового стану, рівня платоспроможності, фінансової надійності та стійкості страховика.

Структура курсу

Години (лек. / практ.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2 / 2	1. Сутність, принципи і роль страхування	Знати термінологію з теорії страхування, уміти пояснити сутність страхування та необхідність страхового захисту суб'єктів господарювання та життєдіяльності людей на випадок шкоди, зумовленої ризиковими обставинами; визначати завдання, функції і принципи страхування	Тести, питання
2 / 2	2. Класифікація страхування	Розуміти підходи до класифікації страхування за галузями, формами та класами	Тести, питання
2 / 2	3. Страхові ризики та їх оцінка	Розуміти сутність та ознаки ризику, вміти визначати страхові ризики, оцінювати їх вплив та обґрунтовувати рішення щодо застосування механізмів управління ними	Тести, питання

4 / 4	4. Страховий ринок	Розуміти засади формування і функціонування страхового ринку, специфіку страхової послуги, процес її розробки; визначати канали реалізації страхових продуктів та роль маркетингу у страхуванні; знати порядок підготовки та укладення страхових договорів і вміти застосовувати його на практиці; сформувати навички розробки страхових продуктів та підбору ефективних каналів їх просування	Тести, питання
2 / 2	5. Страхова організація	Розуміти порядок створення, функціонування і ліквідації страхових компаній та вирізняти існуючі організаційні форми страховиків, уміти на практиці застосовувати навички щодо формування фінансових, матеріальних, трудових ресурсів страховика	Тести, питання, ситуаційні завдання
2 / 2	6. Державне регулювання страхової діяльності	Розуміти сутність та значення державного регулювання страхової діяльності, знати органи регулювання і нагляду за страховиками в Україні, їх права та обов'язки; вміти на практиці застосовувати знання правових засад організації та проведення страхової діяльності	Тести, питання, ситуаційні завдання
4 / 4	7. Особисте страхування	Розуміти специфіку ризикових та накопичувальних видів особистого страхування, знати форми та умови їх проведення; сформувати навички здійснення особистого страхування	Тести, питання, задачі
2 / 2	8. Страхування майна	Розуміти особливості проведення страхування майна фізичних і юридичних осіб; вміти на практиці застосовувати навички щодо розрахунку страхових платежів і страхових виплат, формування страхових тарифів у страхуванні майна	Тести, питання, задачі
4 / 4	9. Страхування відповідальності	Розуміти організаційну схему та економічний механізм страхування відповідальності та вміти застосовувати практичні навички щодо виявлення страхових ризиків, визначення страхових платежів, страхових виплат та страхових тарифів у розрізі різних видів страхування відповідальності	Тести, питання, задачі
2 / 2	10. Співстрахування та перестрахування	Розуміти сутність та значення співстрахування і перестрахування та вміти застосовувати на практиці методи і форми проведення перестраховальних операцій	Тести, питання

2 / 2	11. Доходи, витрати і фінансові результати страховика	Розуміти сутність, зміст та джерела формування доходів страховика, склад та специфіку його витрат; застосовувати на практиці навички щодо визначення фінансових результатів діяльності страхової компанії та розподілу прибутку	Тести, питання, задачі
2 / 2	12. Фінансова надійність страховика	Розуміти економічний зміст, значення та компоненти фінансової надійності й технічних резервів страхової компанії; сформувати навички виявлення чинників, які впливають на фінансову надійність страховика, застосування базового та спрощеного підходів до оцінки його платоспроможності; знати порядок розрахунку капіталу платоспроможності страховика за класами страхування	Тести, питання, задачі

Рекомендовані джерела інформації

1. Березька К., Кнейслер О., Спасів Н., Кулина Г. Інформаційна технологія прогнозування фінансових результатів страхових компаній. *Ukrainian Journal of Information Technology*. 2021. Vol. 3. No 2. P. 87-93. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2021/dec/26127/13087.pdf>
2. Братюк В. П. Сучасний стан страхового ринку в Україні. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2022. Вип. 12. С. 37-45. URL: <https://doi.org/10.32851/2708-0366/2022.12.5>
3. Горбач Л. М., Кадебська Е. В. Страхування : підручн. К.: Кондор, 2024. 544 с.
4. Гузела І. Моделювання сценаріїв оподаткування результатів діяльності страховиків України. *Світ фінансів*. 2021. № 3 (68). С. 101-114. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/44427/1/%D0%93%D0%A3%D0%97%D0%95%D0%9B%D0%90.PDF>
5. Дмитришин М. В., Дмитришин Р. І., Русин Р. С. Страхування : навч. посіб. Івано-Франківськ, НАІР, 2024. 272 с.
6. Качула С., Лисяк Л., Ляшевський Я. Аналіз формування доходу і розподілу прибутку страхових компаній (на прикладі АК «Страхова група «ТАС»). *Агросвіт*. 2021. № 1-2. С. 12-19.
7. Кисільова І., Величко А. Оцінка фінансової надійності страхової організації. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 28. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/471/453>
8. Кнейслер О., Спасів Н., Король С. Новелізаційні тенденції розвитку страхових компаній в Україні. *Світ фінансів*. 2021. № 2. С. 106-117.
9. Кнейслер О. В., Кулина Г. М., Федорович І. М. Трансформація світового страхового ринку в умовах запровадження нових бізнес-моделей та сучасних страхових технологій. *Світ фінансів*. 2024. № 2 (79). С. 41-54. URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1692/1703>
10. Куцик П. О., Сороківський В. М., Кузьма Х. В. Статистичні підходи до оцінювання величини фінансових ресурсів страхових компаній. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки*. 2022. № 66. С. 5-9. URL: <http://journals-lute.lviv.ua/index.php/visnyk-econom/article/view/1072/1014>
11. Мельник Т. А., Сибірцев В. В. Страхування : навч. посіб. Кропивницький: ПП «Ексклюзив Систем», 2022. 307 с.

12. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (із змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#n10756>
13. Попович Д. В., Біда М. С., Закорко К. К. Тенденції розвитку страхового ринку України в умовах воєнного стану. *Молодий вчений*. 2023. № 3 (115). С. 110-114. URL: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/5791/5666>
14. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів : Закон України від 21 травня 2024 року № 3720-IX (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3720-20#top>
15. Про страхування : Закон України від 18.11.2021 р. № 1909-IX. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>
16. Про затвердження Положення про встановлення вимог щодо забезпечення платоспроможності та інвестиційної діяльності страховика : Постанова Правління НБУ від 29.12.2023 р. № 201. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0201500-23#Text>
17. Про затвердження Положення про порядок формування страховиками технічних резервів : Постанова Правління НБУ від 29.12.2023 р. № 203. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0203500-23#Text>
18. Про затвердження Положення про вимоги до системи управління страховика : Постанова Правління НБУ від 27.12.2023 р. № 194. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0194500-23#top>
19. Прокопчук О. Т., Цимбалюк Ю. А., Мельник К. М. Інвестиційна діяльність страхових організацій в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 16. С. 5-12.
20. Страхування : навчальний посібник / [Ситник Н. С., Стасишин А. В., Попович Д. В.]. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2025. 512 с.
21. Ситник Н. С., Тишковець М. М. Фінансово-економічна безпека страхової компанії та її забезпечення. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 38. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-38-7>
22. Сосновська О. О. Страхування : навч. посіб. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 328 с.
23. Татарин Н. Б., Підручняк К. П. Особливості фінансової діяльності страхових компаній в Україні. *Молодий вчений*. 2022. № 5 (105). С. 30-35. URL: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/4771>
24. Шкурко В. Сектор перестрахування у фінансовій системі. *SCIENTIA-FRUCTUOSA*. 2022. № 3. С. 93-102. URL: <http://journals.knute.edu.ua/scientia-fructuosa/article/view/485/421>
25. Al-Sabti A. A. W. H., Al-Tamimi S. A., Yasir M. H. The Role of Technical Reserves and Investments in Income Smoothing Operations: Empirical Evidence in Insurance Companies Operating in the Gulf Cooperation Council Countries. *Cuadernos de Economía*. 2024. Vol. 47, Issue 133. Pp. 185-194. URL: https://www.researchgate.net/publication/382220842_The_Role_of_Technical_Reserves_and_Investments_in_Income_Smoothing_Operations_Empirical_Evidence_in_Insurance_Companies_Operating_in_the_Gulf_Cooperation_Council_Countries
26. Balasubramanian R., Libarikian A., McElhane D. (2021). Insurance 2030 – the impact of AI on the future of insurance. URL: <https://www.mckinsey.com/industries/financial-services/our-insights/insurance-2030-the-impact-of-ai-on-the-future-of-insurance>
27. Firouzi M., Emamverdi Gh., Hamidian M. Determining the Financial Solvency Level of Insurance Companies by Insurance Branches. *Management Strategies and Engineering Sciences*. 2025. № 7 (4). Pp. 125-132. URL: https://www.researchgate.net/publication/391674674_Determining_the_Financial_Solvency_Level_of_Insurance_Companies_by_Insurance_Branches
28. Global Insurance Market Report (GIMAR) / International Association of Insurance

Supervisors (IAIS). URL: <https://www.iais.org/uploads/2024/12/Global-Insurance-Market-Report-2024.pdf>

29. Hersch K., Colaço J., Canaan M. 2024 global insurance outlook: insurers evolving to address changing operating environment and precipitate even greater societal impact. URL: <https://www2.deloitte.com/us/en/insights/industry/financial-services/financial-services-industry-outlooks/insurance-industry-outlook.html>

30. Insurance 2025 Reducing risk in an uncertain future. URL: https://espas.secure.europarl.europa.eu/orbis/sites/default/files/generated/document/en/gbe03821usen-01_GBE03821USEN.pdf

31. Key Rules on Insurance Tax. URL: <https://nav.gov.hu/pfile/file?path=/en/taxation/Booklets/45---key-rules-on-insurance-tax>

32. Kizi T. M. S. Management of Financial Resources of Insurance Companies. *International journal on economics, finance and sustainable development*. 2023. Vol. 5, № 3. P. 77-80. URL: <https://journals.researchparks.org/index.php/IJEFSD/article/view/4149>

33. Regulatory Capital Adequacy for Life Insurance Companies A Comparison of Four Jurisdictions. URL: <https://www.soa.org/4a194f/globalassets/assets/files/resources/research-report/2023/erm-191-regcapital-with-final-visuals.pdf>

34. World insurance market developments in 5 charts. URL: <https://www.swissre.com/institute/research/sigma-research/sigma-2023-03/5-charts-wold-insurance-2023.html>.

35. 2025 global insurance outlook: Evolving industry operating models to build the future of insurance / Focusing on agility, innovation, and customers to help navigate complexities and meet new demands / URL: <https://www.deloitte.com/us/en/insights/industry/financial-services/financial-services-industry-outlooks/insurance-industry-outlook.html#the-road>

Політика оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Страхування» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування, тестування; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; оцінювання результатів модульного контролю; оцінювання результатів самостійної роботи та тренінгу; наукова дискусія; інші види індивідуальних і групових завдань; екзамен.

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання усіх видів завдань здобувачами вищої освіти і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів проводиться в установленому порядку.

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час проведення контрольних заходів заборонені. Під час контрольного заходу здобувач вищої освіти може користуватися лише дозволеними допоміжними матеріалами або засобами, йому забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими здобувачами вищої освіти, використовувати, розповсюджувати, збирати варіанти контрольних завдань.

Політика щодо відвідування. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в дистанційній формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

Оцінювання

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Страхування» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10%	10%	10%	10%	5%	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Оцінка за поточне опитування визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих за теми 1-6 на практичних заняттях 1-7	Модульна робота, яка охоплює теми 1-6. Теоретичне питання – макс. 30 балів. Тести (5 тестів по 4 бали за тест) – макс. 20 балів. Задачі (2 задачі по 25 балів кожна) – макс. 50 балів	Оцінка за поточне опитування визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих за теми 7-12 на практичних заняттях 8-15	Модульна робота, яка охоплює теми 7-12. Теоретичне питання – макс. 30 балів. Тести (5 тестів по 4 бали за тест) – макс. 20 балів. Задачі (2 задачі по 25 балів кожна) – макс. 50 балів	Оцінка за тренінг визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих за виконання трьох завдань тренінгу	Оцінка за самостійну роботу визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих за виконання чотирьох завдань самостійної роботи	Теоретичне питання – макс. 30 балів. Тести (10 тестів по 2 бали за тест) – макс. 20 балів. Задачі (2 задачі по 25 балів кожна) – макс. 50 балів

Форми і критерії оцінювання

Поточне опитування під час заняття:

90-100 балів – здобувач вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, дає аргументовану, послідовну й обґрунтовану відповідь, формулює висновки та узагальнення, розв'язує задачі, вирішує практичні та ситуаційні завдання, досконало володіє навиками користування фінансовою звітністю страховика та її ґрунтового аналітичного опрацювання;

75-89 балів – здобувач вищої освіти правильно, у достатньо повному обсязі дає виклад навчального матеріалу, але при розкритті деяких питань не вистачає достатньої аргументації в поясненнях, допускаються несуттєві неточності та незначні помилки, розв'язує задачі, вирішує практичні та ситуаційні завдання лише з певною допомогою викладача чи колег, вміє користуватися фінансовою звітністю страховика;

65-74 бали – здобувач вищої освіти загалом володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування й аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

60-64 бали – здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно та поверхнево викладає його, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності;

35-59 балів – здобувач вищої освіти виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, не може пояснити проблему, хоча і поверхнево її розуміє, допускаючи при цьому суттєві помилки;

0-34 бали – здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст теоретичних питань.

Підсумкова оцінка за поточне опитування визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих під час практичних занять.

Тренінг:

90-100 балів – здобувач вищої освіти активно працює під час проведення тренінгу, вільно й аргументовано використовує навчальний матеріал для розкриття змісту завдань тренінгу, ґрунтовно аналізує аналітичні матеріали, демонструє творчий підхід до виконання завдань тренінгу;

75-89 балів – здобувач вищої освіти доволі активно працює під час проведення тренінгу, виконує завдання тренінгу лише з певною допомогою колег, достатньо ґрунтовно аналізує аналітичні матеріали, демонструє творчий підхід до виконання окремих завдань тренінгу;

60-74 бали – здобувач вищої освіти доволі пасивно працює під час проведення тренінгу,

долучається до виконання лише окремих завдань тренінгу, в окремих моментах виявляючи творчий підхід до виконання окремих завдань тренінг, поверхнево аналізує аналітичні матеріали;

1-59 балів – здобувач вищої освіти демонструє небажання брати участь у виконанні завдань під час проведення тренінгу, долучається до розкриття їх змісту лише на вимогу колег чи викладача, не аналізує аналітичні матеріали.

Самостійна робота:

90-100 балів – зміст самостійної роботи розкритий у повній мірі та відповідає встановленим вимогам до оформлення результатів виконаних завдань, містить елементи самостійного дослідження, під час презентації результатів самостійної роботи здобувач вищої освіти демонструє високий рівень опанування навчального матеріалу, уміння аналізувати й узагальнювати теоретичний і практичний матеріал, творчо підійти до виконання завдань самостійної роботи;

75-89 балів – представлені результати самостійної роботи відповідають встановленим вимогам, зміст самостійної роботи загалом розкритий, але присутні несуттєві недопрацювання, не вистачає достатньої глибини дослідження проблем, здобувач презентує матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення і висновки, але на додаткові контрольні запитання відсутня повна відповідь, допускається незначних помилок у формулюванні понять, розрахунках при аналізі фінансових показників, презентація роботи при цьому має незначні недоліки як за змістом, так і за оформленням;

60-74 бали – завдання самостійної роботи виконані на недостатньому рівні, логічно не завершені аналіз і оцінка стану об'єкту дослідження, наведені авторські пропозиції і рекомендації є загальними (без урахування особливостей об'єкту дослідження) і недостатньо обґрунтованими, здобувач припускається значних помилок у розрахунках, матеріал презентує фрагментарно, без логічної послідовності, відповіді на запитання нечіткі, презентація роботи при цьому має значні недоліки як за змістом, так і за оформленням.

1-59 балів – зміст виконаного здобувачем вищої освіти завдання для самостійної роботи не розкрито, оформлення і презентація роботи не відповідає встановленим вимогам, відповіді на запитання відсутні, неточні або неповні, не наведені шляхи вирішення проблеми або вони не обґрунтовані та випадкові.

Модульний контроль, екзамен:

– теоретичне питання, за відповідь на яке здобувач вищої освіти може отримати від 0 до 30 балів:

21-30 балів – здобувач вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, дає аргументовану, послідовну й обґрунтовану відповідь, формулює висновки та узагальнення;

11-20 балів – здобувач вищої освіти загалом володіє навчальним матеріалом, але не в повному обсязі його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, допускаючи при цьому суттєві неточності;

0-10 балів – здобувач вищої освіти виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно його викладає, допускає суттєві неточності та помилки;

– тестові завдання: за правильну відповідь на кожен з тестів здобувач вищої освіти може отримати 4 (2) бали відповідно, що в підсумку в залежності від кількості тестових завдань дає максимально 20 балів;

– задачі: дві задачі, за розв'язання кожної з яких здобувач вищої освіти може отримати від 0 до 25 балів, що в підсумку дає максимально 50 балів;

15-25 балів – здобувач вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, самостійно і правильно розв'язує задачу й інтерпретує отримані результати;

6-14 балів – здобувач вищої освіти у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно виконує завдання, але допускає несуттєві неточності та фрагментарно (без аргументації) інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання завдання;

1-5 балів – здобувач вищої освіти фрагментарно виконує ситуативне завдання, допускає суттєві неточності, недостатньо розкриває зміст завдання, що свідчить про низький рівень опанування навчального матеріалу.

Підсумкова оцінка за модульний контроль та екзамен визначається як сума балів за

виконані завдання й оцінюється від 0 до 100 балів.

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)